

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

ફર્સ્ટ અપીલ નં.૪૬૬૫/૧૯૯૬

સાથે

સિવિલ એપિલિકેશન નં.૯૬૦૩/૧૯૯૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. એન. ભટ્ટ

તથા

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એમ. કાપડિયા

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?

૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?
૫	શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?

ધ્રાંગધ્રા કેમિકલ વર્ક્સ લિ.

વિરુદ્ધ

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા તરફે મે. નાણાવટી એસોસિએટ્સ વતી શ્રી વિમલ એમ. પટેલ.

સામાવાળા નં.૧, ૨ તરફે શ્રી યુ. એમ. શાસ્ત્રી.

કોરમ:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. એન. ભટ્ટ

તથા

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એમ. કાપડિયા

નિર્ણય તારીખ: ૧૨/૦૪/૯૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. સ્વીકારો. શ્રી યુ.એમ. શાસ્ત્રી, વિદ્વાન એડવોકેટ, પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ વતી સેવા છોડી દે છે. પક્ષકારોની સંયુક્ત વિનંતી પર, આ મામલો આજે અંતિમ સુનાવણી માટે લેવામાં આવે છે.

૨. રેલવે દાવા ટ્રિબ્યુનલ અધિનિયમ, ૧૯૮૭ ની કલમ ૨૩ હેઠળ, અમદાવાદ બેન્ચના રેલવે દાવા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ૧૯૯૦ ના દાવા અરજી નં. ૭૭ માં નોંધાયેલા ૧-૮-૧૯૯૬ ના ચુકાદા અને આદેશ સામે, અમારી તપાસ અને નિર્ણય માટે એકમાત્ર ટૂંકો પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે કલમ ૭૮બી ની જોગવાઈઓના પ્રતિબંધના પ્રશ્ન પર પ્રારંભિક મુદ્દાનો નિર્ણય લેતા ટ્રિબ્યુનલનો વાંધાજનક ચુકાદો વાજબી છે કે નહીં – રેલવે દાવા ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદના નિર્ણય સામે ૧૯૯૬ ના નં. ૯૬૦૩.

૩. સૌપ્રથમ, એ સ્વીકાર્ય હકીકત છે કે અપીલકર્તા/મૂળ અરજદારે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ૭-૫-૧૯૮૭ ના રોજ પત્ર લખીને માંગણી અને સૂચના આપી હતી, જે પરિશિષ્ટ A માં રજૂ કરવામાં આવી હતી, જેમાં અપીલકર્તાએ પ્રતિવાદીઓ/રેલ્વે સત્તાવાળાઓને નવેમ્બર ૧૯૮૬ ના કોલસા પુરવઠા ચળવળ વિશે જાણ કરી હતી – જે રેલવે ભાડાના ઊંચા દર દ્વારા વસૂલવામાં આવી હતી – એકાઉન્ટ ધ્રાંગધ્રા કેમિકલ વર્ક્સ લિમિટેડ, ધ્રાંગધ્રા. રેલવેએ ૧-૧૨-૧૯૮૬ થી અમલમાં આવેલા વધારાના દરે ભાડા વસૂલ્યા હતા અને તે અપીલકર્તા દ્વારા વિરોધમાં જમા કરાવવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે અપીલકર્તાનો કેસ એ છે કે જે વેગન બુક કરવામાં આવ્યા હતા તે નવેમ્બર ૧૯૮૬ માં લોડ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, તેના તરફથી વધુ ભાડા દર ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી નહોતી અને વધુ ભાડા દર વસૂલવો અનધિકૃત અને ગેરકાયદેસર છે અને તેના કારણે તેને લગભગ રૂ. ૧,૨૮,૦૦૦.૦૦ નું નુકસાન થયું છે. તેથી, કલમ હેઠળ નોટિસ આપ્યા પછી. ૮૦, કલમ ૭૮બી ની જોગવાઈઓના પ્રતિબંધ અંગેના પ્રારંભિક મુદ્દાનો નિર્ણય લેતી વખતે, ઉપરોક્ત આધાર પર ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો, જેને ફગાવી દેવામાં આવ્યો.

૪. કલમ ૭૮બી ની જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છે:

"૭૮બી. કોઈ વ્યક્તિ રેલ્વે દ્વારા લઈ જવામાં આવતા પ્રાણીઓ અથવા માલના સંદર્ભમાં વધુ પડતો ચાર્જ પરત મેળવવા અથવા પ્રાણીઓ અથવા માલના નુકસાન, વિનાશ, નુકસાન, બગાડ અથવા ડિલિવરી ન કરવા

માટે વળતર મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં, સિવાય કે તેના દ્વારા અથવા તેના વતી લેખિતમાં રિફંડ અથવા વળતરનો દાવો કરવામાં આવ્યો હોય – (a) જે રેલ્વે વહીવટને રેલ્વે દ્વારા લઈ જવા માટે પ્રાણીઓ અથવા માલ પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો, અથવા (b) જે રેલ્વે વહીવટ પર ડિસ્ટ્રિક્શન સ્ટેશન આવેલું છે, અથવા ગુક્સાન, વિનાશ, ગુક્સાન અથવા બગાડ થયો હોય, રેલ્વે દ્વારા લઈ જવા માટે પ્રાણીઓ અથવા માલ પહોંચાડવાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર: જો કે, ઉપરોક્ત છ મહિનાના સમયગાળા દરમિયાન વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના વતી ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત કોઈપણ રેલ્વે વહીવટીતંત્ર પાસેથી લેખિતમાં માંગવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતી અથવા પૂછપરછ કરવામાં આવી હોય, અથવા આવા પ્રાણીઓ અથવા માલના માલના માલને ઓળખવા માટે પૂરતી વિગતો સાથે પ્રાણીઓ અથવા માલની ડિલિવરી ન થવા અથવા ડિલિવરીમાં વિલંબ અંગે ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત કોઈપણ રેલ્વે વહીવટીતંત્ર પાસેથી લેખિતમાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતી અથવા પૂછપરછ કરવામાં આવી હોય, અથવા લેખિતમાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ ફરિયાદ, આ કલમના હેતુ માટે, રિફંડ અથવા વળતરનો દાવો માનવામાં આવશે."

પ. ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે રેલવે દ્વારા પરિવહન કરાયેલ માલની ડિલિવરીની તારીખથી છ મહિનાની અંદર રિફંડ અથવા ઓવરચાર્જ માટે દાવો કરવો જરૂરી છે. જો કે, જોગવાઈમાં જણાવાયું છે કે

કલમમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ રેલવે વહીવટીતંત્ર દ્વારા છ મહિનાની અંદર, વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના પત્ની, માલની ડિલિવરી ન થવા અથવા ડિલિવરીમાં વિલંબ અંગે લેખિતમાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતી, માંગ અથવા પૂછપરછ અથવા લેખિતમાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ ફરિયાદ, જેમાં આવા માલના કન્સાઈન્મેન્ટને ઓળખવા માટે પૂરતી વિગતો હોય, તો આ કલમના હેતુ માટે, રિફંડ અથવા વળતરનો દાવો માનવામાં આવશે.

૬. તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે નોટિસ કે સૂચના માટે કોઈ નિર્ધારિત ફોર્મ આપવામાં આવ્યું ન હતું અને તેથી એકમાત્ર પ્રશ્ન જે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે તે એ છે કે દાવો કરનાર વ્યક્તિએ માલની ડિલિવરીની તારીખથી છ મહિનાની અંદર લેખિતમાં દાવો કર્યો હતો કે નહીં. એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે ૭-૫-૧૯૮૭ ના રજિસ્ટર્ડ પત્ર દ્વારા, ડિવિઝનલ કોમર્શિયલ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ, દક્ષિણ પૂર્વ રેલ્વે, બિલાસપુરને છ મહિનાના સમયગાળામાં જાણ કરવામાં આવી હતી, જેમાં ફરિયાદ અને જાણ કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાને બિનજરૂરી રીતે ૧,૨૮,૦૦૦.૦૦ રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે. ડિસ્પેચ નોટ ૧-૧૨-૧૯૮૬ ની તારીખની હતી અને લોડિંગની તારીખ ૨૮/૨૯-૧૧-૧૯૮૬ હતી, જ્યારે, ઉપરોક્ત રજિસ્ટર્ડ સૂચના ૭-૫-૧૯૮૭ ના રોજ મોકલવામાં આવી હતી જે, સ્વીકાર્યપણે, રેલવે દ્વારા પ્રાપ્ત થઈ હતી. તેથી, તે સ્પષ્ટપણે છ મહિનાના સમયગાળામાં છે. ભારતીય રેલ્વે અધિનિયમ, ૧૮૯૦ ની કલમ ૭૮બી ના બારના પ્રારંભિક મુદ્દાને ધ્યાનમાં લેતી વખતે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આ પાસાની

ગંભીરતાથી તપાસ કરી નથી, જેના પરિણામે વાંધાજનક ચુકાદો પસાર કરતી વખતે ન્યાયનો અભાવ થયો છે, જેના કારણે તે તકનીકી આધાર પર દાવો નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.

૭. આ સંદર્ભમાં, બિરલા સિમેન્ટ વર્ક્સ વિરુદ્ધ જનરલ મેનેજર વેસ્ટર્ન રેલ્વે, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૫ SC ૧૧૧૧ ના કેસમાં પ્રતિવાદીઓ – રેલ્વે વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય તરફ પણ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું. આ નિર્ણય પર વિચાર કર્યા પછી, અમારું માનવું છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણય પ્રતિવાદીઓને કોઈ મદદ કરશે નહીં. તે કિસ્સામાં, મર્યાદા કાયદાની કલમ ૧૭(૧)(સી) ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ મુખ્ય પ્રશ્ન હતો. અલબત્ત, તે નિર્ણયમાં, રેલ્વે કાયદાની કલમ ૭૮બી ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું છે. કેસના તથ્યોના પ્રકાશમાં, રેલ્વે કાયદાની કલમ ૭૮બી જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ વ્યક્તિ રેલ્વે દ્વારા વહન કરાયેલ માલના સંદર્ભમાં ઓવરચાર્જ અથવા વધારાની ચુકવણી પરત મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં, સિવાય કે તેના દ્વારા અથવા તેના વતી રેલ્વે વહીવટને, જેમાં માલ રેલ્વે દ્વારા વહન કરવા માટે પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો, રિફંડનો દાવો લેખિતમાં કરવામાં આવ્યો હોય. રેલ્વે દ્વારા માલ પહોંચાડવાની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળામાં. તે કેસના તથ્યોના પ્રકાશમાં, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત જોગવાઈ તે કિસ્સામાં લાગુ પડે છે. તેથી અમારી સમક્ષ વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ નથી. અમારી સમક્ષ પ્રશ્ન એ છે કે શું દાવાની સૂચના છ મહિનાના

સમયગાળામાં કરવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય, જે ૭-૫-૧૯૮૭ ના રોજ લખાયેલ રજિસ્ટર્ડ પત્રને ધ્યાનમાં રાખીને નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી, જે છ મહિનાના સમયગાળામાં રેલ્વેને મળ્યો હતો, જેમાં સ્પષ્ટપણે, દાવા વિશેની બધી મહત્વપૂર્ણ વિગતોનો ઉલ્લેખ છે અને તે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે અપીલકર્તા પાસેથી એકત્રિત કરવામાં આવેલા વધારાના અધિકાર માટેનું ભંડોળ પરત કરવું જોઈએ. તેથી, અમારો અભિપ્રાય છે કે ઉપરોક્ત સૂચના રેલ્વે કાયદાની કલમ ૭૮ B હેઠળ કરવામાં આવેલ દાવા સિવાય બીજું કંઈ નથી, જેને વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા યોગ્ય અને યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી. ભાવનગર કેમિકલ વર્ક્સ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, ૧૯૯૩ (૧) GLR ૩૧૦ : ૧૯૯૩ (૨) GCD ૧૮૬ (ગુજરાત) ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયથી અમે આ અપીલમાં જે વિચાર લેવા જઈ રહ્યા છીએ તેમાં અમને ખાતરી છે. તેથી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલના વાંધાજનક ચુકાદાને રદ કરીને બાજુ પર રાખવાની જરૂર છે અને દાવાની અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવા અંગેના યોગ્યતાના નિર્ણય માટે મામલો પાછો મોકલવાની જરૂર છે.

૮. પરિણામે, વિવાદિત ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે અને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે. રેલવે દાવા ટ્રિબ્યુનલને અપીલકર્તા/મૂળ દાવેદારના દાવા પર કાયદા અનુસાર શક્ય તેટલી વહેલી તકે નિર્ણય લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, કારણ કે જૂનો દાવો પેન્ડિંગ છે. ટ્રિબ્યુનલે પ્રારંભિક મુદ્દા પર દાવાનો નિકાલ કર્યો હોવાથી અને દાવાની યોગ્યતાઓમાં પ્રવેશ કર્યો નથી, તેથી અમે દાવાની

યોગ્યતાઓમાં પણ પ્રવેશ કર્યો નથી અને ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પુરાવાના તથ્યો અને સંજોગોના પ્રકાશમાં કાયદા અનુસાર, તેની યોગ્યતાઓ પર નિર્ણય લેવો પડશે.

૯. તે મુજબ, અપીલ મંજૂર છે. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

૧૦. સિવિલ અરજીમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.